

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Тимчасово виконуючому обов'язки
Голови Національної поліції України
Івану ВИГІВСЬКОМУ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та, відповідно до статті 22 Основного Закону України, не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод

людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання виявлено порушення прав людини на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності відділення поліції № 1 Берегівського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Закарпатській області (далі – відділення поліції).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими.

Під час здійснення 20 березня 2023 року відвідування відділення поліції № 1 Берегівського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Закарпатській області як місця несвободи для виконання функцій національного превентивного механізму встановлено, що у порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VIII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділенні поліції кімната для затриманих не використовується.

Причиною закриття кімнати для затриманих є наказ Головного управління Національної поліції в Закарпатській області від 21.02.2018 № 366, для проведення ремонтно-будівельних робіт з обладнання її відповідно до вимог нормативно-правових актів.

Однак з 2018 року дієвих заходів, щодо приведення умов утримання затриманих осіб до національних та міжнародних стандартів, з боку керівництва Головного управління Національної поліції в Закарпатській області вжито не було. Кімната для затриманих у відділенні поліції не використовується більше 5 років.

Крім того, в ході відвідування виявлені численні факти неналежного ведення службових журналів (невнесення необхідної інформації, внесення недостовірної інформації тощо), що в подальшому унеможливило встановлення часу перебування затриманих в підрозділі та дій, які з ними проводились.

Зокрема, журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (далі – журнал), який передбачений Інструкцією, ведеться з порушенням установлених вимог. В графі 5 не завжди зазначається посада та прізвище особи, яка доставляла чи запрошувала громадян. У графах 6 та 7 не зазначається дійсна мета доставлення, прибуття та час залишення підрозділу поліції. Також, встановлені численні факти відсутності записів в Журналі щодо прибуття до відділу поліції адвокатів та перебування затриманих осіб. Так, інформація про перебування в відділенні поліції 21.02.2023 затриманого Бенцкофера І.Й. до журналу не внесена, встановити час його перебування в відділенні поліції неможливо.

В журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим встановлено випадки не внесення інформації про підстави затримання, часу прибуття адвокатів.

Крім того, встановлені факти затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, більш як три години та внесення до різних журналів інформації про одного і того ж затриманого, яка різниться між собою. Зокрема, про затримання 10.03.2023 Шімон Б.Б. до журналу обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, внесено інформацію про доставлення його до відділення поліції о 19 годині 45 хвилин та залишення ним приміщення о 20 годині 30 хвилин цього ж дня. Згідно протоколу про адміністративне затримання № 000755, Шімон Б.Б. звільнений 10.03.2023 о 22 годині 00 хвилин. Однак, згідно журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, затриманий Шімон Б.Б. перебував у приміщенні відділення поліції в період з 21 години 35 хвилин по 23 годину 55 хвилин. Тобто з моменту фактичного затримання (19 година 45 хвилин) у порушення вимог статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення, затриманий Шімон Б.Б. перебував під контролем працівників поліції понад 4 години. Залишення приміщення відділення поліції Шімон Б.Б. о 23 годині 55 хвилин підтверджується також інформацією з камери відеоспостереження, що розташована при вході до відділення поліції.

Аналогічні факти внесення до різних журналів інформації про одного і того ж затриманого, яка різниться між собою, встановлені при затриманні 22.02.2023 Теличко С.Й., 02.02.2023 Моляр В.В., 28.01.2023 Постоялко І.М., 31.01.2023 Чеботарьової Т.В., 07.01.2023 Толіби А.А.

Також, внесена до журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених інформація про перебування в приміщенні відділення поліції затриманого Фанти В.Ю. викликає сумніви, оскільки внесена без порядкового номеру та поміж існуючих записів № 851 та № 852. Інформація про перебування в приміщенні відділення поліції затриманого Мокар В.В. також внесена поміж

існуючих записів № 812 та № 813 за наступним порядковим номером, який вже був записаний. Тобто внесено два записи з однаковим порядковим номером 813.

Також встановлено, що у порушення вимог пункту 3 розділу VIII Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026, у приміщеннях відділення поліції архівація відеоспостережень відбувається протягом 20 діб, замість 30.

У порушення вимог підпунктів 9, 10 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських», незважаючи на наявність у відділенні поліції кімнати для проведення слідчих дій, процесуальні дії із затриманими особами проводяться в службових кабінетах, без належної відеофіксації таких дій.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (Друга Загальна доповідь СРТ/Inf(92)3) наголошував, що електронні записи поліцейських допитів є додатковою гарантією недопущення жорстокого поводження із затриманими особами (такі записи надають також значні переваги самій поліції).

У порушення вимог ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» (далі – ДБН) вхід до відділення поліції не обладнано пандусом для осіб з інвалідністю, що не забезпечує безперешкодного доступу маломобільним групам населення.

Також, санітарно-гігієнічні приміщення відділення поліції не пристосовані для користування ними особами з інвалідністю, відсутні туалети загального користування з універсальною кабіною.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю працівників відділу поліції, а також приймаючи до уваги те, що:

згідно з пунктом 2 частини 1 статті 22 Закону України «Про Національну поліцію», керівник поліції контролює виконання поліцією Конституції та законів України,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ПРОШУ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема:

1.1. Забезпечити відновлення функціонування кімнат для затриманих відділу поліції, умови утримання в яких відповідатимуть національним та міжнародним стандартам;

1.2. Зобов'язати працівників відділення поліції належно вести службові журнали, передбачені Інструкцією;

1.3. Забезпечити архівацію відеоспостережень у відділенні поліції строком не менше 30 діб, відповідно до Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026;

1.4. Зобов'язати працівників відділення поліції проводити процесуальні дії із затриманими особами у кімнаті для проведення слідчих дій;

1.5. Створити належні умови відвідування відділення поліції маломобільними групами населення;

1.6. Забезпечити дотримання працівниками відділення поліції вимог статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо тривалості адміністративного затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, не більш як три години.

2. Вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законодавством відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого.

4. Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльності Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Коноплястий С. (050) 967-95-51

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№3562.2/23/39.1 від 26.04.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 26.04.2023 11:46
5FB77F7B650371D04000000E88D010044560300